

This is a revised translation of
The Spirit of Pragya and Other Essays
by Jay Shrinani
Ganga Books, London, 1994
Translated by Foreign Languages
Publishing House, Tashkent, 2019

ایوان کلیما

روح پراگ

و چند مقاله‌ی دیگر

ترجمه‌ی

فروغ پوری‌یاوری

فهرست

۷	پیش‌گفتار
۹	کودکی تقریباً عجیب و غریب
۳۳	چگونه شروع کردم
۴۱	ادبیات و خاطره
۴۸	روح پراگ
۶۱	بازگشت به پراگ
۸۸	فقر زبان
۹۲	پایان تمدن
۹۸	نمک - گرانبها تر از طلا
۱۰۱	امید
۱۰۴	قهرمان‌های عصر ما
۱۰۸	دستورالعمل خوشبختی
۱۱۲	تأملی کوتاه درباره‌ی آشغال
۱۱۶	درباره‌ی گفت و گو با روزنامه‌نگارها
۱۲۱	درباره‌ی درستکاری
۱۲۵	قدرتمندان و بی‌قدرت‌ها
۱۴۰	فرهنگ در برابر توتالیتاریسم

- ۱۵۰ آغاز و پایان توتالیتاریسم
۱۵۷ چکسلواکی: آگهی ترحیم پیش از موقع
۱۶۷ درباره‌ی ادبیات سکولار
۱۸۸ سنت و محدوده‌های رشد ما
۱۹۹ شمشیرها نزدیک می‌شوند: منابع الهام فرانتس کافکا
۲۴۳ منابع

پیش‌گفتار

فقط چند سال از زندگی‌ام را به عنوان گزارشگر کار کردم. این حرفه را داوطلبانه رها نکردم؛ روزنامه‌ای که در آن کار می‌کردم غیرقانونی اعلام شد، و اجازه نداشتیم برای هیچ روزنامه‌ی دیگری کار کنم، و به هر صورت روزنامه‌هایی که در آن زمان منتشر می‌شدند طوری بودند که دلم هم نمی‌خواست برایشان مطلب بنویسم. با این حال، نیاز به بیان کردن نظرم درباره‌ی برخی موضوع‌ها در عاجل‌ترین و بی‌واسطه‌ترین شکل ممکن همچنان در وجودم باقی ماند، و در نتیجه به نوشتن ادامه دادم. بدون در اختیار داشتن روزنامه یا هیچ وسیله‌ی نشر و طبع عمومی دیگر. آن مطالب در آنچه سامیزدات نامیده می‌شد منتشر می‌شدند، و معنایش این است که دوستان و نهایتاً ماشین‌نویس‌های گمنام آن‌ها را با ماشین تحریرهای معمولی تایپ می‌کردند و به این شکل در میان خوانندگان دست به دست می‌گشتند.

در گزینش مقاله‌ها برای این کتاب، تا حدی از آن‌رو که به خوانندگان انگلیسی زبان بقبولانم که علایق یک نویسنده‌ی تحت سرکوب فقط تمرکز صرف بر موضوع‌های سیاسی نیست، بلکه مشابه علایق اکثر نویسندگان در همه جای دنیا است، کوشیده‌ام مجموعه‌ی متنوعی از موضوع‌ها و انواع ادبی را انتخاب کنم. عجیب این‌که، بسیاری از مقاله‌های

سیاسی‌ای که نوشتم (و برخی از آن‌ها را در این کتاب گنجانده‌ام) بعد از سال ۱۹۸۹ به رشته‌ی تحریر درآمدند، هنگامی که می‌توانستم بار دیگر آزادانه سفر کنم و (اکثراً در خارج) از من می‌خواستند درباره‌ی وضعیت فرهنگ یا کار یک نویسنده در لوای حکومت توتالتر اظهار نظر کنم.

من مقالات این کتاب را در خلال یک دوره‌ی پانزده ساله نوشته‌ام، هر چند که اکثراً طی سه سال گذشته به رشته‌ی تحریر درآمده‌اند. این مقالات را به پنج بخش تقسیم کرده‌ام. بخش اول حاوی متن‌هایی است که بیشتر ماهیتی شخصی دارند. از بخشی از زندگی‌ام، از آن‌چه موجب شد شروع به نوشتن کنم، و از رابطه‌ام با سرزمین زادگاهم پرده برمی‌دارند. بخش دوم حاوی برخی پاورقی‌ها است، نوعی ادبی که به‌طور گسترده در سرزمین‌های کوچک توسعه‌یافته و مورد علاقه‌ی خوانندگان است. همین پاورقی‌ها بود که به‌طور مرتب توسط لودویک واتسولیک، واتسلاو هاول، پاول کوهوت، و بسیاری دیگر از نویسندگان نوشته می‌شد و میان خوانندگان چک می‌گشت. بخش سوم دربردارنده‌ی مقاله‌هایی است که ماهیتی بیش و کم سیاسی دارند.

من در دانشگاه در رشته‌ی ادبیات تحصیل کردم و در نتیجه (دست‌کم به لحاظ نظری) این حق را به دست آورده‌ام که درباره‌ی آن‌چه پیشگامان و همکارانم نوشته‌اند اظهار نظر کنم. بنابراین در بخش چهارم دو تفسیر کلی را در مورد معمایی که ادبیات در عصر جدید با آن روبه‌رو است گنجانیده‌ام. و بالأخره از میان نوشته‌های قدیمی‌ام در زمینه‌ی نقد و ادبیات یک بررسی طولانی درباره‌ی فرانتس کافکا را برگزیده‌ام که پایان‌بخش این کتاب است.